МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність D8 Право

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
цивільного права
Протокол № 1 від 26 серпня 2025р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Недоговірні зобов’язання
Викладач (-і)	Гришко Уляна Петрівна, к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
E-mail викладача	uliana.hryshko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, *розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри* https://kcp.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту щодо індивідуальних науково-дослідних завдань.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система недоговірних зобов’язань, специфіка окремих видів недоговірних зобов’язань, аналіз умов, підстав та видів недоговірної відповідальності, а також формування нових тенденцій розвитку законодавства України та наукової доктрини з питань відшкодування шкоди.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні положення про недоговірні зобов’язання. Зобов'язання, що виникають з односторонніх правочинів.
2. Актуальні проблеми зобов’язань, що виникають із заподіяння шкоди.

Недоговірні зобов′язання із застосуванням норм цивільного законодавства дають можливість опанувати систему зобов’язань в цивільному праві України, встановлення та дослідження умов, специфіки окремих видів недоговірних зобов’язань; аналізу умов, підстав та видів недоговірної відповідальності, відпрацювання навичок застосування норм, що регламентують ці відносини.

Основними джерелами регулювання Недоговірних зобов′язань виступають Конституція України, Цивільний кодекс України Закон України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції», Закон України «Про захист прав споживачів», Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду», Закон України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» та ряд інших законів і підзаконних актів.

Застосування цивільного законодавства для врегулювання недоговірних зобов’язань є одним з основних, відповідальних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства. Підготовка фахових юристів повинна бути спрямована на те, щоб випускники вищих юридичних закладів оволоділи необхідними знаннями до надання правової допомоги щодо способів захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також вирішення основних проблемних питань теорії, практики та законотворчості в частині недоговірних відносин.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Недоговірні зобов′язання» є поглиблення системи знань щодо основних положень правового регулювання недоговірних зобов'язань, умов, специфіки, видів недоговірних зобов'язань, підстав та умов недоговірної відповідальності, поняття системи зобов'язань із відшкодування шкоди

Основними цілями вивчення дисципліни «Недоговірні зобов′язання» є формування у здобувачів теоретичного розуміння зобов'язань у цивільному праві України, їх видів, ознак та класифікації недоговірних зобов'язань, а також вміння застосувати теоретичні знання на практиці, проводити правовий аналіз ситуацій, які потребують відповідного правового вирішення.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу наукових джерел та нормативно-правових актів, які регулюють недоговірні зобов'язання;

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації врегулювання правовідносин між учасниками недоговірних зобов'язань;

Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо врегулювання даних правовідносин;

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) при регулюванні відшкодування шкоди;

Здатність генерувати нові ідеї;

Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вивчення особливостей недоговірних зобов'язань у цивільному праві України;

Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу недоговірних зобов'язань.

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях врегулювання спорів між учасниками недоговірних зобов'язань;

Здатність аналізувати та оцінювати вплив недоговірних зобов'язань на правову систему України;

Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості в процесі застосовування норм зобов'язального права;

Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію щодо недоговірних зобов'язань;

Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правовідносин, які виникають за відсутності договору;

Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм зобов'язального права, а також розуміння особливостей практики їх застосування;

Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав та інтересів суб'єктів недоговірних правовідносин;

Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем недоговірних зобов'язань;

Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття з метою ефективного регулювання недоговірних правовідносин;

Здатність ефективно здійснювати правоосвітню діяльність.

Програмні результати:

Оцінювати природу та характер правовідносин, які виникають за відсутності договору і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання;

Співвідносити сучасну систему зобов'язального права з принципами та професійними

етичними якостями;
Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел зобов'язального права, включаючи цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;
Здійснювати презентацію свого дослідження щодо недоговірних зобов'язань, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження;
Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати та наводити переконливі аргументи щодо врегулювання цивільних правовідносин, які виникають не з договору;
Дискутувати зі складних правових проблем відшкодування шкоди, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;
Опрацьовувати та використовувати інформацію, отриману з достовірних джерел цивільного права України для проведення наукових досліджень та практичної діяльності;
Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг;
Знати основні сучасні правові доктрини, цінності, принципи зобов'язального права та на їх основі аналізувати взаємодію міжнародно- правових систем з правовою системою України;
Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів недоговірних зобов'язань різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Європейського Союзу;
Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, прогнозувати результати їх впливу на недоговірні правовідносини;
Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування норм між учасниками недоговірних зобов'язань.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	2
семінарські заняття / практичні / лабораторні	8
самостійна робота	80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	D8 Право	2	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Модуль І. Загальні положення про недоговірні зобов'язання. Зобов'язання, що виникають з односторонніх правочинів.			
Тема № 1. Загальні положення про недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: поняття, види, особливості правового регулювання.	2	2	5
Тема № 2. Правова характеристика публічної обіцянки винагороди.	-	-	9
Тема № 3. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.	-	-	9
Тема № 4.Зобов'язання, що виникають внаслідок	-	2	7

рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи			
Тема №5.Правове регулювання зобов'язань, що виникають у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави.	-	-	7
Модуль ІІ. Зобов'язання, що виникають із заподіяння шкоди в цивільному праві.			
Тема № 6. Загальні положення про зобов'язання із заподіяння шкоди в цивільному праві.	-	-	7
Тема № 7. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого	-	-	5
Тема № 8. Спеціальні делікти в цивільному праві України. Відшкодування шкоди, завданої актами влади.	-	2	7
Тема №9 . Спеціальні делікти, що виділяються на підставі особливостей суб'єктного складу заподіювачів шкоди.	-	-	7
Тема №10. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.	-	2	5
Тема №11. Особливості відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт, послуг.	-	-	7
Тема №12. Правове регулювання недоговірних зобов'язань в іноземному законодавстві: порівняльно-правовий аспект.	-	-	5
ЗАГ.:	**2**	**8**	**80**

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті, затвердженими Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі - МРПОУ) (протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма здобувачами письмової залікової роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Варіанти завдань, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються викладачами, які ведуть семінарські (практичні) заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та

	затверджуються на засіданнях кафедри (пп. 3.3.5 МРПОУ). На залікову роботу виноситься усі теми навчальної дисципліни. Заліковий білет складається із 2 описових завдань, які оцінюються по 20 балів, 3 закритих тестових запитань, які оцінюються по 5 балів та розв'язання практичної ситуації, яке оцінюється в 20 балів. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 75 (пп. 2.7.1 МРПОУ). Залік також може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua. У такому разі залік проводиться у тестовій формі. Структура білета – 75 тестових завдань різної складності, кожне з яких оцінюється у 1 бал.
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://kcp.cnu.edu.ua/op-магістр/navchalno-metodychni-materialy, а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за практичні/семінарські заняття – 25 (пп. 2.7.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач у визначені строки та у визначеній формі повинен виконати письмову залікову роботу. Порядок та організація контролю знань здобувачів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються (п. 3.3. МРПОУ).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів) та балу за залікову роботу (максимально 75 балів). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.7 МРПОУ).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:
Планується виконання здобувачами обов'язкової письмової залікової роботи.
Академічна доброчесність:
Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf, усвідомлюючи наслідки порушення.
Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf
Відвідування занять
Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни. Відпрацювання пропущених занять не є обов'язковим і проводиться лише за бажанням здобувача.
Неформальна освіта:
Визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (редакція 3) https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Бережняк Н.В. Зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави у цивільному праві України:дис. на здобуття ступ. докт. філос. (PhD) за спеціальністю 081 «Право».Київ, 2021. 213с.
2. Ваганова І.М. Зобов'язання що виникають із деліктів у Римському праві.

Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 3 (21). С. 510-521. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/32074/1/.Зобов'язання%2C%20що%20виникають%20із%20деліктів%20у%20Римському%20праві.pdf

3. Великанова М.М. Відшкодування шкоди, завданої використанням технологій штучного інтелекту, як спеціальний делікт. *Нове українське право.* № 3. 2021. С.17-21. URL: http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/17/14

4. Вилцан А. О. Інститут відшкодування (компенсації) шкоди, завданої особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду в кримінальному процесі. Дис. на здобуття наук. Ступ. Док. філософії за спеціальністю 081 «Право». Харків. 2021. 221с.

5. Жигулін Ю. Новий погляд на делікт. Теоретичні та практичні проблеми інституту деліктної відповідальності. *Юридичний вісник.* 2021. № 5. С. 84-92. http://yurvisnyk.in.ua/v5_2021/12.pdf

6. Іліопол І.М. Відшкодування шкоди завданої джерелом підвищеної небезпеки: цивільно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. 2023. С. 146-150. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/32.pdf

7. Колінько Ц.. Проблеми доведення моральної шкоди за законодавством України. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 8. С. 30-34. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/6.pdf

8. Отраднова О.О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України. Навчальний посібник. К.: «Юрінком Інтер», 2009. 240 с.

9. Слома В.М. Зобов'язання з множинністю суб'єктів у цивільному праві України: автореф. дисертації на здобуття наук. ступ. доктора юрид.наук.: 12.00.03. Тернопіль. 2020. 39 с.

10. Хутор Т., Карнаух Б., Климосюк А. Відшкодування моральної шкоди, завданої війною: українська і міжнародна практика. Аналітичний центр "Інститут законодавчих ідей". 2024. 36 с. URL: https://izi.institute/wp-content/uploads/2024/03/vidshkoduvannia-moralnoi-shkody-zavdanoi-vijnoiu-ukrainska-i-mizhnarodna-praktyka-1.pdf

11. Чернілевська О.І. Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2017. 17 с.

12. Яновицька Г.Б. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів в Україні: автореф. дис. на здобуття доктор. юрид.наук: 12.00.03.Львів. 2021. 30 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Гришко У.П. Недоговірні зобов'язання: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 2-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 46с. https://kcp.cnu.edu.ua/op-магістр/navchalno-metodychni-materialy

2. Гришко У.П. Недоговірні зобов'язання: методичні вказівки для самостійної роботи магістрантів 2-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 42 с. https://kcp.cnu.edu.ua/op-магістр/navchalno-metodychni-materialy

Викладач: Уляна ГРИШКО,
доцент кафедри цивільного права